

Advies

van de VREG van 7/10/2022

met betrekking tot het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft maatregelen naar aanleiding van de energiecrisis, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 september 2022.

Inleiding

De VREG ontving op 30 september 2022 de vraag van de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, om binnen een termijn van 10 dagen een advies te verlenen bij het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft maatregelen naar aanleiding van de energiecrisis, zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 september 2022 (hierna “Ontwerpbesluit”).

Het Ontwerpbesluit bevat volgende maatregelen:

- Aanpassing van de bedragen van het noodd krediet voor elektriciteit en aardgas (art. 2 en 5);
- Invoering van een minimale levering van elektriciteit voor huishoudelijke afnemers met uitsluitend nachttarief en aanpassing van het percentage van de kost van de minimale levering die de OCMW's voor de periode 1 november 2022 tot en met 31 maart 2023 bij de aardgasdistributienetbeheerder kunnen recupereren van 70% naar 90% (art. 4, 6 en 7);
- Invoering van een tijdelijke dak- en zoldervloerisolatiepremie voor doe-het-zelvers (art. 8-10);
- Verruiming van de doelgroep die in aanmerking komt voor de huishoudelijke energiescan (art. 11);
- Invoering van een vergoedingsregeling voor de meerkost van de minimumsteunregeling van groenestroomcertificaten wanneer die certificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerder terug op de markt worden gebracht (art. 12);
- Versoepeling van de voorwaarden voor de MijnVerbouwLening (art. 13 en 14);
- Verbod voor netbeheerders in de periode van 1 november 2022 tot 30 april 2023 om huishoudelijke afnemers af te sluiten van energielevering of een verzoek tot uitschakeling van de minimale levering aan 10 ampère in te dienen bij de lokale adviescommissie (art. 15 en 16).

Bespreking

Het [Ontwerpbesluit](#) voorziet in de uitbreiding van een aantal bestaande openbare dienstverplichtingen, opgelegd aan de Vlaamse distributienetbeheerders, onder meer de verplichting om de O.C.M.W.'s te compenseren voor de door hen toegekende "minimale levering" inzake elektriciteit en aardgas, om energiescans aan te bieden en om isolatiepremies toe te kennen. Deze uitbreidingen leiden in ieder geval tot extra kosten, die voor een belangrijk deel zullen worden gecompenseerd door de Vlaamse overheid, maar toch ook nog deels doorgerekend zullen worden in de nettarieven (zie verder). Vraag is of in deze gevallen geen noodzakelijkheidstoets dient te gebeuren, zoals voorzien in artikel 30, lid 10, van richtlijn (EU) 2019/944¹.

In de [nota](#) bij het Ontwerpbesluit (op p. 13) wordt voorgesteld om in 2023 met algemene middelen voor 148 miljoen euro ecologische openbare dienstverplichtingen uit het elektriciteitsdistributienettarief te compenseren. Dit bedrag hoeft dan niet via de nettarieven te worden gerecupereerd, wat in de huidige energiecrisis natuurlijk ten goede komt van de Vlaamse burgers en bedrijven.

De VREG pleit al verschillende jaren om de kosten van de openbare dienstverplichtingen (ODV's) niet via de nettarieven te verrekenen. Het zou beter zijn om die kosten te financieren via de algemene middelen of via een heffing, liefst met een andere grondslag dan het elektriciteitsverbruik². De kosten voor ODV's worden momenteel vooral doorgerekend via de elektriciteitsfactuur. Met het oog op de energietransitie geeft dat een verkeerd signaal. In de evolutie naar een CO₂-arme samenleving zullen we voor ons vervoer (elektrische wagens) en voor de verwarming van onze huizen (warmtepompen) altijd meer gebruik maken van elektriciteit. Ook de lokale productie van hernieuwbare energie zal nog verder toenemen. Elektriciteit is dus een energiedrager van de toekomst.³

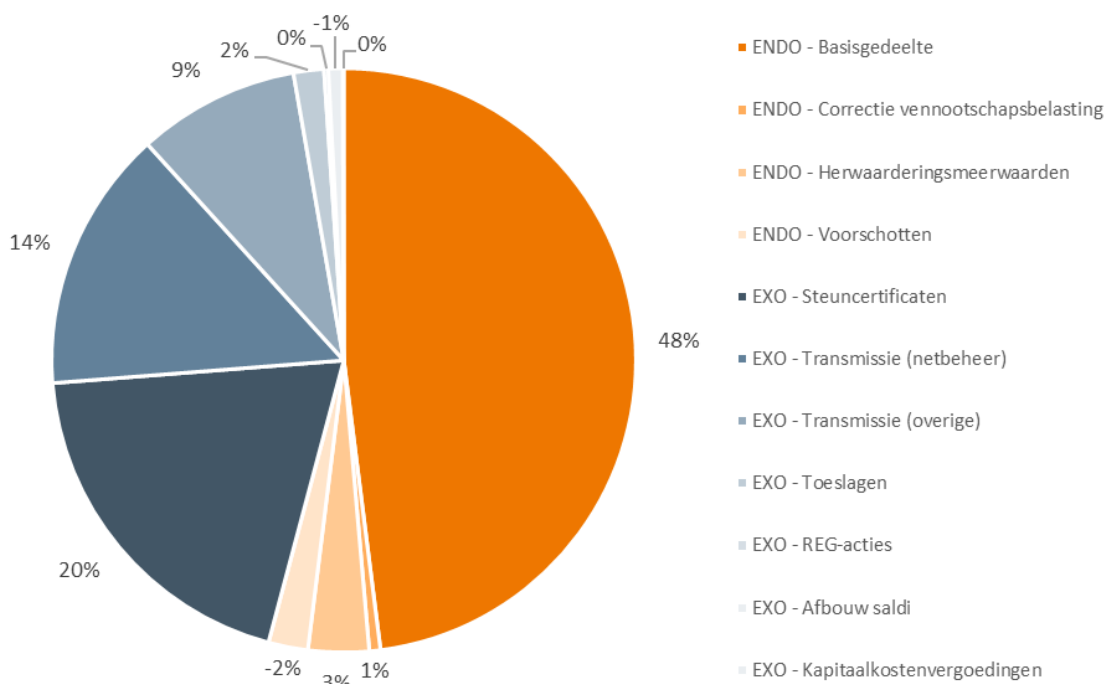
De voorgestelde compensatie is een stap in de goede richting. De compensatie is evenwel niet recurrent, hoewel het volgt op een gelijkaardige compensatie in 2022. Bovendien blijft er na deze compensatie nog een aanzienlijk aandeel kosten voor ODV's in de huidige distributienettarieven over, zoals de grafiek hieronder aantoont. Voor het jaar 2023 bedragen de gebudgetteerde nettokosten inzake steuncertificaten 358 miljoen euro oftewel 20% van het toegelaten inkomen voor de elektriciteitsdistributienettarieven in 2023. De compensatie ter waarde van 148 miljoen euro is daarbij al in rekening gebracht. Daar komen ook nog administratiekosten (die deel uitmaken van de endogene kosten) bovenop.

¹ Cfr. [Advies Raad van State 71.322/3 van 4 mei 2022](#), alinea 5.3.

² Zie bijvoorbeeld ons [memorandum voor de Vlaamse verkiezingen 2019](#) en ons [rapport over de Vlaamse openbare dienstverplichtingen inzake elektriciteit en aardgas uit 2019](#).

³ Daarnaast is de doorrekening van ODV-kosten in de distributienettarieven maar in overeenstemming met art. 18(1) Verordening 2019/9434 voor zover die kosten geen 'ongerelateerde kosten ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen' zijn. Die bepaling laat ruimte voor interpretatie, in het bijzonder over de kwalificatie van het woord '(on)gerelateerde'. De meeste sociale en ecologische ODV's veroorzaken hoe dan ook 'ongerelateerde kosten ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen'. Die kosten zouden dus via een belasting (eventueel onder de vorm van toeslagen in aanvulling op de nettarieven) moeten worden gefinancierd.

Figuur 1: Samenstelling van het toegelaten inkomen elektriciteit 2023

De VREG heeft verder nog volgende opmerkingen bij de vermelde bepalingen van het Ontwerpbesluit:

Artikel 4: Dit artikel introduceert een regeling aangaande de minimale levering van elektriciteit voor huishoudelijke afnemers met uitsluitend nachttarief.

In de nota aan de Vlaamse Regering staat “De groep van afnemers met ‘uitsluitend nachttarief’ die wordt beleverd door Fluvius en die verbruikt via voorafbetaling, zal deze winter worden geconfronteerd met extreem hoge verbruikskosten. Wie onvoldoende kan opladen, valt dan terug op de minimale levering van elektriciteit aan 10 ampère, wat onvoldoende is voor de functionering van dit type elektrische verwarming. Voor deze groep kan een tussenkomst zoals die van de minimale levering aardgas helpen vermijden dat men zonder verwarming valt in de koude wintermaanden.”

De VREG wenst voor de volledigheid op te merken dat een begrenzing tot 10 ampère ook tot problemen kan leiden voor netgebruikers met accumulatieverwarming die niet langer gebruik maken van hun “uitsluitend nachttarief”-meter en hun accumulatieverwarming en/of sanitair warm water via de hoofdmeter aansturen. Bovendien kan 10 ampère ook voor netgebruikers met een warmtepomp onvoldoende blijken (bijvoorbeeld bij de opstart van de warmtepomp).

Artikel 8: Dit artikel voert de premie voor dak- en zoldervloerisolatie in bestaande woningen en met doe-het-zelf uitvoering opnieuw in.

Uit de nota bij het Ontwerpbesluit (op p. 13) begrijpen we dat bijkomende premiekosten ten gevolge van de nieuw ingevoerde premie vanuit de Vlaamse Overheid aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders vergoed zullen worden. De VREG bemerkt echter dat de invoering van deze premie, naast de eigenlijke premiekosten, ook bijkomende behandelingskosten veroorzaakt. De premie wordt immers niet in het unieke loket van Mijn VerbouwPremie geïntegreerd. De bijkomende behandelingskosten worden in de Tariefmethodologie 2021-2024 van de VREG als endogeen behandeld en leiden op termijn tot een verhoging van het toegelaten inkomen voor de elektriciteitsdistributietarieven.

Artikel 12: Dit artikel introduceert een specifieke vergoedingsregeling voor de meerkost van de minimumsteunregeling van groenestroomcertificaten wanneer die groenestroomcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerder conform artikel 7.1.6, §2, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 terug op de markt worden gebracht.

In het vooropgestelde artikel 6.4.14/2, paragraaf 2/1, van het Energiebesluit wordt een verdeelsleutel vastgelegd voor de verdeling van de vergoeding over alle distributienetbeheerders: *“De vergoeding ... wordt verdeeld naar rato van het bedrag dat per elektriciteitsdistributienetbeheerder is uitbetaald in het kader van de verplichting, vermeld in artikel 7.1.6, §1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009”*. Er wordt m.a.w. voorgesteld om de beschikbare middelen over de elektriciteitsdistributienetbeheerders te verdelen naar rato van de bruto-kosten van de opkoopverplichting van groenestroomcertificaten per netbeheerder.

Een gelijkaardige verdeelsleutel zou ook billijk kunnen zijn voor wat betreft de verdeling van de meerkosten van de certificatenopkoopverplichting, vermeld in artikel 7.1.6, §2 en artikel 7.1.7, §2 van het Energiedecreet. De huidige verdeelsleutel in deze artikelen (*“in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1”*) leidt immers niet tot gelijke ODV-tarieven bij alle netbeheerders, zoals beoogd in de memorie van toelichting. De ODV-tarieven worden immers niet of niet uitsluitend op basis van de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1 bepaald. De VREG stelt daarom voor om, bij een eerstvolgende wijziging van het Energiedecreet, de woorden *“in verhouding tot de hoeveelheden verdeelde elektriciteit in het jaar n-1”* op te heffen in de artikelen 7.1.6, §2 en artikel 7.1.7, §2 van het Energiedecreet, zoals ook al gesuggereerd in onze [nota over eenheidstarieven](#) (p. 6), die op 1 juni 2022 werd toegelicht aan het Vlaams Parlement.⁴

⁴ Zie <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/commissies/commissievergaderingen/1639888>